

boju, smo iz nacionalnih razlogov — včasih pa tudi zavestno — svoja dela povzdigovali bolj, kot to zaslužijo.²⁷

Omenimo v zvezi s tem citatom na koncu še eno karakteristiko govora o nacionalni kulturi, tako pri nas kot tudi drugod po svetu: neprestano se pojavlja potreba, da se ponavljajo stvari, ki so bolj ali manj znane in ki jih v normalnih okoliščinah ne bi bilo treba ponavljati. Temu se ni izognil niti ta esej, vendar se je avtor tega ves čas zavedal.

²⁷ Iz knjige Antuna Barca Veličina malih, citirano po eseju Jureta Kaštelana Mala dežela in njena književnost v svetovnih dogajanjih, Praxis, št. III, 1965, str. 408—409.

Prev. J. Zlobec

Edelman
Jurinčič

**In na vardo
so prikričale
šoje**

1. Gajardo! Gajardo!
Imel je gladke in rosne roge,
imel je gladko in belo kožo,
imel je močno in lepo glavo.

Na jesen,
ko je mrzlo rosilo,
se je zvrnil v škarpo,
in poginil.
O, Gajardo! Gajardo!

2. Za kopami so se stegovali modrasi,
čisti in mogočni v drsenju.
Za kopami so se vdajale ženske,
s čistimi in mogočnimi modrasi v sebi.

3. V oštariji so vrgli bankuc
in dobro moro.
Toni je klel,
klical boga na pomoč.
Roko se je nasmehnil Mariji
in potegnil najboljši kosir . . .

V jutru so pod kapelico videli Roka,
ki je ležal tam.
Razparali so mu trebuh.

4. Boškarin, Gajard!
Boškarini, Gajardi!
Mladi junci v ritmu jeseni.
Mandola, Srnela!
Mandole, Srnele!
Mlade krave v ritmu jeseni.

5. Ko so ga zvili krči,
so prišli duhovniki
in stare čarovnice.
In ko je videl,
da pada noč samo nanj,
se je nasmehnil Mariji devici,
se skrčil
in rekel: — Pazite na našo dolino!

6. Na parili so ženske spustile golide
in stekle v brinje božat goloto.

Na parili so obadi glodali bradavice
vse do večera,
ko so se zlobno oglasili
težki kostanji v Dragi.

7. Med krompirjem in junci
so bile šoje prav blizu.
Kače so lazile v hiše
in legale na postelje.
Ženske so čofotale na parili,
si kazale bedra in rdeče obraze.
Vse se je vdajalo pezi,
brez solz in brez greha.
8. Marijin mož je prišel krvav v korto.
Na šagri v Truškah so ga zrezali
s kosirji.

— Dio porko! Dio porko!

Na vardo so prikričale šoje
in pobrile še zadnje jagode
te čudne jeseni.

9. Šel je v Baratale.
Z Naničem bo vrgel briškolon.
Vrnil se bo proti jutru
in ko bo prebudil ženo,
ji bo povedal,
da je videl rajnkega Ivana.
Žena ga bo pogledala skozi temo
in zavzdihnila:
— Le kdaj bo tebe pobralo?

10. Marancin je zakopal svojo mušo.
Ljudje so se mu smejali.
Marancin se je zaprl v štalo.
Ljudje so se mu smejali.
Marancin si je nataknil beko . . .

In ljudje so pozabili nanj.

11. Na kortini so se pobili voli.
Tonin je klical ljudi,
in so tekli tja.
— O mati božja! so jeknile ženske.
Možje pa so gledali, gledali . . .
12. Ni več karabinjerjev na vasi,
ni jih več na štirnah
in ne na konfinih.
Ni več strahu med hrasti,
ni več kaj skrivati in krasti,
ni več.
Vse je v dolini:
viri, topoli in mlini,
šoje, škrle in kače,
vse je v dolini,
vse.
Ni več mladih,
ni jih za kopami in grmi,
ni jih več v nedrih teh hribov,
ni jih več,
ni.
13. Pergole so šle k vragu,
vzela jih je burja.
Jutri čakamo,
da nam še trte pobere!
14. Ne kliči me, dolina,
ne išči me v jesenskem dnevu.

Šoje so preletele mline,
vire in trave,
že petič.

Ne kliči me, dolina,
ne ubijaj me v žalosti.

Prišli so nenadoma,
preko noči,
ne da bi vedel.

15. Sedem mladih hrastov,
sedem mladih cerov,
sedem plitkih virov
v dolini tej.
Sedem mladih kač,
sedem mladih šoj,
sedem starih stez
v dolini tej.
Sedem grobih rok,
sedem grobih mož,
sedem voljnih žensk
v dolini tej.
Sedem grobih mož,
sedem grobih rok,
sedem, sedem
v dolini tej.

16. In vem, da je žalostna ta zemlja,
in vem, da se je ogrnila v črnino,
in vem, da so ji pobegnili sinovi,
in vem, da me bo spravila ob srečo.

In vem, da bom stekel po njeni rosi,
in vem, da se bom napil v njeni rosi,
in vem, da bom vse kose polomil,
in vem, da bom vse trte porezal.

In vem, da je žalostna ta zemlja,
in vem, da me je začarala,
in vem, da me je zasovražila,
in vem, da me bo spravila ob srečo.